

PERŽVALGA.

— Vilniaus karo teismas pamerkę pakorimui tris ypatas už priklausimą prie anarkistų-komunistų kuopos: Rubinovą, Perevozkiną ir Kvartovskį.

— Viln. Žinios" rašo, kad tulas lietuvis Vilniuje išrado gana praktišką mašiną mezgimui tiuklų. Ant to išradėjas trisėsi 11-ka metų. Vienok neturėdamas pinigų negali savo išradimo patentuoti ir tuomi perduot visuomenės naudojimui. Tokiam pat likime stovys, ir išradimas raidžių statėjams, labai palengvinantis darbą. Minėto laikraščio redakcija kviečia išradėjus kreiptis prie jos, o ji pasirupisianti išradėjus suvest su piniguotais žmonėmis. — Paprastas dalykas, kad pinigai nuperka vaisių proto. Antai Amerikoje neseniai badu pasimirė tulas švedas, kurs išrado plieno pramonėje svarbias įtaisas. Jis numirė badu, o „plieno karalius" Carnegie, išradinį nupirkęs prisilupo milijonus! Pakol valdžia nepajims į savo rankas visų pramonių, patol privatiški piniguočiai pirks kitų proto vaisius, o pačius išradėjus marins badu.

— „Liet. Kurjeras" praneša iš Žeminių (Kauno gub.), jog ten policija sujėmė vietinės pradinės mokyklos mokytoją, lietuvį p. Aglinską, o ant jo vietos perkėlė kitą, teipgi lietuvį iš Lenkijos. Sako mokytojų sąjungą naują mokytojų boikotuosianti. — Sąjungos geras daiktas, jos nors silpnai, visgi gali prieš valdžios užmačias atsispirti.

— Netoli Siaulių, Plunkiu ties polivarke iš žandarų valdybos paliepimo padaryta kratos pas Joną Ambrazaitį ir da pas vieną sodietį. Jieškojo kokio ten Stašulio, bet jo neradę, užgrobė daugybę knygų ir rankraščių.

— „Liet. Kurjeras", rašydamas apie rezultatus paskutinių

rinkimų į Dumą, po Lietuvos valstius ir pavietus, išveda, kad į 3-čią Dumą tepateksią trys lietuviai: vienas nuo Šuvalkų gubernijos, du — nuo Kauno. Kokios partijos laimės, tai jįsai to išpranašaut neapsijema, nes jeigu kada Rusijos rinkimus galima buvo vadinti supančiotais, tai šitie yra sukaustyti.

— „Žvaigždės" 36 amė N. yra „vardan trijų jaunikačių": M. Jodoko, J. Saikuno ir K. Kauno — atsišaukimas. Ne aišku ko tų trijų jaunikačių globėjas A. Z. nori; tiek galima dasiprotėt: „jaunikačiai" esą baigę keturklesinę Palangos progimnaziją ir norį įstot seminarijon. Bet... nēr pinigų. Todėl kreipiasi į amerikiečius, kad pajimtų kas juos už gubernorius vaikams; tuomi duotų jiems užsipelnyt seminarijai kaštus. Tas nesvarbu. Štai kas akyva. Atsišaukime sudrožia, tai sadrožia — Vilniaus vyskupui Roppui. Jieškoma net mislis, kaip nuo „vokiečio Roppo" išsiliuosuoti, nes jis lietuvių kunigėlius miuąs po kojų, o lenkus — iškelias. Pasirodo, vienok, kad ir nuo vyskupo Roppo be amerikiečių pagalbos Lietuvos kunigai visgi išsiliuosuoti negali. Ir atsišaukime p. A. Z. gražiai prie musiškių lietuvių prisišneka, kad jie siųstų prašymus popiežiui, kad tas „nuplaktų lenkomanus už nekata likišką elgimąsi", tai yra, už nešvelnų glostymą lietuvių kunigų. Atsišaukėjas eina dar toliau: jis gundo, kad lietuviai net caro valdžiai lenkus išduotų!.. — Dalykas per toli nubėga, kad jį užtylėt. Reikia žinot, kad vardan lenkystės ar lietuviystės daugiausiai piauvasi kunigija, ir dirva parinkta — bažnyčiose. Ir vardan kunigų ar bažnyčios kvieist lietuvius prie judoystės ant lenkų yra tai 20-ojo amžiaus piktadėjistė. Nėra lenkų, nė lietuvių. Yra tik prispausti

žmonės, kuriems drauge su rusais reikia nusimesti caro nedorą valdžią. Roppas yra „neklaidingo" popiežiaus Vilniui duotas. Kunigai eidami prieš Roppą, eina prieš popiežių, prieš tikėjimą ir daro parodą Lietuvos liaudei, kas jie pats yra. Žmonėms reikia iš to mokintis ir tik savo reikalus ginti, o ne seminarijų jieškantiems ingeliamis vietas iškovoti.

— Forest City, A. L. S. No. 2 kuopa buvo prisuntusi mums Susivienijimo reikaluose, — dėlei paleisto referendumo, straipsnelį. Per neapsižiurėjimą tapė suvėlintas. O čia jau užsibaigs tuoj referendumas. Nors čia trumpai primename, kam buvo rašyta, kad minėta kuopa reikalauja nuo komiteto išaiškinimo, ar ir moterims su vaikais bus uždėta mokėti ant organo pagalvę po 50c.? Jeigu teip, tai jie sako: „mūsų organo visiškai nenorim". Kuopos viršininkai laukia paaiškinimo.

— Paskutiniam laike daugelis mūsų užklausia: ar iš tikro „Vienybė Lietuvninkų" iš Plymoutho persikels, kaip žmonės šneka. Atsakom, kad tas yra tiesa: „Vienybė" šiuom žygiu jau rengiama kelti į Brooklyną. Prieg tam primename, kad visi kiti reikalai, kaip tai: siuntinėjimas pinigų Europon, laivakorėčių biznis ir tt. pasiliks ant vietos. Naujas „Vienybės" adresas ir šiaip jau kitos visuomenei reikalingos smulkmenos, bus pranešta sekančiuose numeriuose.

— „Kataliko" 35-amė N. yra Mikučių (Dzukijoje) sudegusio sodžiaus, vieno iš padegėlių atsišaukimas. Prašo, kad amerikiečiai sušelpų. Padėjimas, zinoma, baisus: iš gražaus sodžiaus liko pelenai ir nuodėguliai, žmonės be pastogės ir duonos kasnio. Sašelpiti reikia. — Meta kaltybę ant Dievo. Sako, jog prieš sudegimą „išvakaro da visi atsidukėjo: Viešpatie nebausk mūsų, ant rytojaus gi sulaukė

me Visagalinčiojo rykštės. Ir už ką mūsų, Dievulėliau, nusi-kaltome? E davom į bažnyčias... piktybių saugojomės..." ir vienok nubaudė! — Cionai, nors Dievas mūsų apgynimo ir nereikalauja, bet visgi reikia už jį pratart. Kalbėt reikia pavyzdžiais. Teip, mūsų broliai Prusuose nesiskundžia iš tos pusės ant Dievo, nēgi mūsų pusbroliai latviai Kurše to reikalauja. Kluonai — akmeniniai, triobos — murinės, stogai molinių dengtukų, kaimuose ir vienkiemiuose yra gaisrui gesinti įtaisos. Ten gaisrai labai reti; kad ir esti, tai mažai blėdies padaro. nesuspėja. Ar negeriau butų ir lietuviams tuom pasekti, kad vieton jieškoti apsargos bažnyčiose apsi-sergėti praktiškai, kad nereikėtų mētyt bėdos ant niekuomi nekaltu Dievo.

— „Žvaigždė" ir „Saulė" užsimena padaryti lietuviškų laikraščių redaktorių susivaižavimą. Tokia mintis — jau nebepirma. Trejetas metų atgal buvo keno tai kalbėta „Lietuvoje" ir „Vienybėj". Atgal koks pusmetis kas ten rašė „Kovoje" ir paskiaus vėl atsiliepė atbalsiai „Lietuvoje" ir „Vienybėje". Matytis, kad lietuvių redaktorių susivaižavimo reikalingumą jau čia visi, tik ne visi sykiu tam pritaria. Nuo sutarties višame darbe priguli mūsų kilimas, o kurgi galima susitart, jei ne susirinkus į kravą. Ar anksti ar vėliai, toks susivaižavimas turės įvykt. Ir juo greičiau, tuom geriau. Mūsų laikraštija neturi jokio programo. Norint, kad laikraščiai tarnautų visuomenei, o ne ypatoms, reikia programo. O toks tik susitarus galima sutaisyti.

Paskutiniam laike tarpe p. Bačkausko „Saulės" leidėjo ir V. Dilionio „Spindulio" leidėjo, buvo iškilę per tuodu laikraščiu barniai, — suprantama, kaip vis Amerikoje — tušti. Vyrai vėl susitaike, prie ko Dilionis apsiskelbė „Spindulį" perdavęs kam kitam.

Iš Lietuvos.

Vilnius *D-ro Brundzos byla.* Rugpjūčio 10 d. Vilniaus karo teismas nagrinės daktaro Juozo Brundzos bylą. Jis yra kaltinamas užtai, buk 1905 metais, įvedant Suvalkų gubernijon karo stovį, Prienuose (Siv. gub.) ant gatvės sakęs prakalbą, priešingo valdžiai turinio, ir užtai, buk pri-gulejės prie Lietuvos social-demokratų partijos. Paskutinis kaltinimas yra mums labai stebėtinus, nes kiek mes žinome, daktaras Brundza netik kad nėra social-demokratu, bet dagi yra jų programai ir pažiūroms priešingas. Dėlei geresnio persitikrinimo mūsų korespondentas tyčia teiravosi pas Lietuvos soc. demokratus ir jie patvirtino, kad Brundza prie jų niekad neprigulejės.

Kaunas *Renjiamasis moterų susivaziavimas.* Lietuvių moterų burelis liepos 26 d. (s.s.) įdavė Kauno gubernatoriui prašymą, kad joms pavelytų rugsėjo 23—24 d. 1907 m. įtaisyti Kaune moterų susivaziavimą. Per susivaziavimą ketinama kalbėti ir skaityti referatus apie šiuos klausimus.

1) Apie specialiai moterų lietuviško laikraščio išleidimą—Voitkevycienės referatas.

2) Apie mokyklas — Petkevycaitės refer.

3) Apie profesionalinį moterų apšvieimą — Kobelinskytės ref.

4) Apie naminę moterų amatninkystę, butent audėjystę — Lebkaušienės ref.

5) Apie daržovių ir vaisių pramonę — Rubašauskienės ref.

6) Apie visuomenišką moteris padėjimą Lietuvoje ir jos kulturiškas užduotis — Leonienės ref.

Gali būti per susivaziavimą pakelti da ir kiti klausimai, kurie nesėdė iš ribų angščiaus paminėtų moterų veikimo šakų.

Susivaziavimą matomai val-

džia neuždraus, nes jam pritarė Kauno gubernatorius.

Panevėžys. *Per juokumą nago nuo mirties.* Apsijėjimas su kaliniais Panevėžio kalėjime pastaraisiais laikais tapo beveik toks pat, koks dabar yra daugelio Rusijos vietose. Negana to, kad kaliniams duodamas valgis, kurio nė geras šuva neėstų, negana to, kad kalėjimo vyresnybė žiuri į juos ne taip, kaip į žmones, — bet atsitiko neseniai da baisenis dalykas, platesnei visuomenės daliai žinotinas.

Tankiai dabar laikraščiai parašo, jog ten ir ten kareivis nušovė kalinį vien už tai, kad jis norėjo pažiūrėti pro langą, pamatyti saulės šviesą, pakvėpuoti grynu oru, pamatyti laisvus žmones. Kad kiek tas pats neatsitiko ir Panevėžyje. Sykį kalinys Ž. sėdėjo su savo draugu ir žiūrėjo tolyn į lauką. Tuo tarpu, įėjęs neseniai pastojusis užveizda (katalikas), liepė jiems dviem nulipti ir napanorėjus Ž. tuoj išpildyti jo reikalavimo, šovė į jį, tik laimė buvo, kad nepataikė. Ir ką gi ant to vyresnybė pasakė? Gal, manot, tą nieką atidavė teisman, pavarė nuo vietos, arba nors papeikė?... Kas taip manytų, didžiai apsiriktų! Kalėjimo viršininkas jį išteisino kaipo pirmakartį, nepripatusį prie kalinių, o kitas „dėdė“ pasiėlgė teisingiau: papeikė užveizdą, bet tik už tą, kad jis nemokėjo pataikyt tiesiai į kaktą... Tas didvyris dabar gausias už narsumą tris rublius!

Kalėjimo vyresnysai irgi biauirus žmogus: jis netik šurkščiai elgiasi su kaliniais, dagi aplankytojams įkirėjo.

Erzvilkas (Raseinių pav.). Nors rinkimai trečiojon Dumon jau ne už kalnų, bet Erzvilkiečiai dar lig šiol labai mažai ką temano ir rupinasi apie juos. Mat, išvaikymas pirmosios ir antrosios Dumos padarė labai blogą įspudį ant

mūsų kaimiečių — jie mažne visiškai pametė viltį į Dumą. Teisingai sako, kad jiems nėra ko gero laukti nuo vyriausybės, pakol ji tebėra sauvaliųbiurokratų rankose, kad valdžia, išvaikius dvi dumas, mokės išvaikyt ir trečiąją, jeigu į ją papuls žmonių šalininkai ir tt.

Bet nežiurint į tą, kad panašiai kalba nemažai žmonių, Erzvilkiečiai, daugumoje, visgi ketina rinkti įgaliotinius nuo savo valsčiaus. Apie tą galima persitikrint iš pasišnekėjimų su jais. Kas bus išrinktas įgaliotiniais dabar dar nieko negalima sprensti, tik tą pasakysiu, kad buvusį atstovą, d-rą Gudavyčių žmonės žada nerinkti. Mat, Gudavyčius, kaipo daktaras, gydo ne vien prasčiokus, bet ir ponus; tuom naudojasi jo priešai ir leidžia paskalas, kad jis susibičiuliuvo su ponais, eina su jais išvien ir daugiau žmonių reikalų nebegis. — O mūsų žmogų ne sunku apvilti.

Kaltinėnai (Raseinių p.). Ir čia darbininkai pradeda nerimauti. Nepasikakinimas padėjimu apsiėškė keliuose dvaruose murmėjimais ir streikais. Dvarų betvarkė taiso tiems bruzdėjimams platesnį kelią. Ukės darbininkų ir samdininkų klausimas išeina aikštėn ir jau reikalauja visuomenės atydos!... Tas akvyvai parodė liepos 16 d. per ukiško ratelio susirinkimą bernaujančiųjų atsiliepimas į stambesnius ukininkus. Dar gi čia žmonės parodė savo ne užsitikėjimą „ponais“ ir „bajorais“, nenorėdami su jais vienyti draugijon ir šaukdamai „ponų nereikia“... Prie tokių žodžių privedė žmones ne tik tai pašalinis kurstymas, kurių norima žmones savo tarpe suarzinti ir prie vienybės neleisti, bet ir kai-kurių „ponelių“ visoki darbai ir atžagarėiviška dvasia, kurios žmonėms, žengiant pirmyn, kėsti negalima!

Antalieptė (Ezerėnų p.). Pas mumis taip daug priviso vagių, kad tiesiog negalimas ramus gyvenimas. Vagis, prisidengęs socialistų vardu, plėšia žmones ir net jų gyvasties nesigaili. Štai liepos 5 dieną Garnių sodžiun atėjo trys jauni vaikinai pas kampininką Micelicą ir pareikalavo pinigų. — Neradę vyro namie, pradėjo kankinti jo žmoną — peiliais perdurė šoną, sulaužė kojas ir net kaklą pradėjo piauti. Tuomet kankinamoji atidavė kraujais uždirtą šimtą rublių. Vagis išeidami jai pasakė: „nepykit, mes esame cicilistai, o ne vagis“.

Gruzdžiai (Šiaulių pav.). Mes gruzdiečiai apšvietimo reikaluose esame labai persekiojami savo klebono Rekščio. Todėlei tarp klebono ir kamendoriaus Skorupskio esti ne susipratimai, nes kamendorius žmonių apšvietimui nesigaili nė skatiko, nė vargo — perka knygeles ir laikraščius ir veltui žmonėms dalina. Žinoma, tam darbui klebonas yra priešingas ir kuomi tik gali kamendoriui kliudo. Dagi vyskupui žada skųsti, buk kamendorius žmones „buntavojęs“.

Neseniai gruzdiečiai norėjo įtaisyti lietuvių vakarą. Tuo darbu užsiėmusiu buvo mūsų gydytojas ir kamendorius. Jau buvo pradėta mokinti ir dainuoti. Bet kaip tik apie tai sužinojo klebonas, tuojaus ėmė pasakoiti, kad tai buvo dainuojamos revoliucijos dainos, vargoninkui gi griežtai pasakė: „jeigu tu dalyvausitame vakare, tai pas mane neturi vietos“. Merginoms gi pasakė, kad jeigu katra eis į tą vakarą dainuotų, tai tos neįleisias bažnyčion giedoti.

Teip tas mūsų sumanymas nieku ir pasibaigė.

„Liet. Ukininkas“.

(Ištrauka iš laiško): Aš par-keliavau laimingai; kelionė gerai klostosi, — važiuoju per Atlantį 10 dienų.

Parvažiuoju radau daug ki-taip, kaip pirma buvo. Dabar Rusijos valdžia jau daug nusi-leido, galima atviriau kalbėt apie valdžios darbus ir kriti-kuoti juos. Laikraščiai teip-gi daugelį valdžios šunų ap-rašo, ir už tą tik retą kokį numerį konfiskuoja.

Žmonės teipgi jau labiau susipratę, — nors tame, kad buk tai jau turi neapykantą ant valdžios.

Kaslink tų klausimų: Ko mes turime reikalauti nuo valdžios? Ant kokių išlygų tu-rime statyti savo ekonomišką gyvenimą? Kokie pirmiausia panaikinti reikia mūsų varžy-mai ir kaip jie panaikinti? — tai tą viską paaiškinus, nevie-nam greitai net ašaros išsiver-zia ant veido. Dabar jau grei-čiau žmonės supranta, kokiam padėjime jų buvo praeitis ir kame yra laimė ateityj.

Vienok agitaciją varyti tarp kaimiečių yra nelabai lengva, kadangi tamsūs sodiečiai da-labai drūčiai tebėra suveržti mūsų dvasiškiųjų vadovų, ku-rie — kaip žinome, iš visos šir-dies pučia į valdžios ir pini-guočių dūdą.

Cionai aš nesumanau keno pirmiausia kaltę užgimę: ar dvasiškijos ar laisvamanių!

Kaip patys žmonės pasakoja, tai pirmiausia, ypač jaunesnieji kunigai buvo dideli pirmžen-giai; jie nemažai triuso dėję iš savo pusės ir ragino liaudį, idaut svertųsi į vieną — kovo-tų už laisvę ir nesigailėtų spē-kų už ją; laimino kritusius už laisvę, brangino tuos kurie pa-teko į kalėjimus. Apskelbus Vilniaus Susivaziavimą pa-kvietimą, prašyte prašė, kad nesigailėtų iškaščių suvažiuoti kuodaugiausia žmonių ir tt. ir tt.

Bet, potam štai kas dasigir-do: Žmonės pradėjo pyktauti

ant „naujo mokslo“, kurs nie-kina kunigiją, platina laisva-manybę, tvirtindamas, jog ne-reikia kunigų, nereikia bažny-čių, nereikia krikšto, nė šliu-bų. Pradėjo eit paskalai, buk tie „naujamoksliai“ skelbia, kad broliai su seserimis gali ženyti, girdi tokiu budu ne-bus gyvenimas skriaudžiamas, nes nereiks duoti pasogos; kam turi, girdi saką, išnešti iš namų pinigus...

Kas pradėjo tokius plepalus platinti ir kiek juose yra tei-sybės, čia ne vieta man užsi-jimt. Bet reikia sau persta-tyti, kaip tas sujudino konser-vatišką kunigiją! Ant galo ir žmonėms toksai „mokslas“ dideliai nepatiko. Tada ir prasidėjo viskas eiti atgal. Kunigai ėjo atgal patys ir žmo-nės traukė nuo revoliucijinio judėjimo į savo pusę, sakyda-mi: didžiai apsigavom, netuo-mi keliu mes žmones užvedem, apdumė mums akis; dabar pa-matėm, kur tikras kelias — grįžkim atgalios, nes negalime eiti su bedieviais, — jie mūsų geru keliu nenuves...

Ir atšalo žmonės nuo kovos už savo tėvynės laisvę.

Nesakau, jog visi kunigai pirmiausia ragino žengti pirmyn, — radosi jau ir tuomet iš jų tarpo tikrų juodašimčių, kurie gana stipriai laikėsi už ponų ir valdžios pusę; bet tai buvo tik surambėjėliai seniai — pra-bašėliai. Man rodos, kad de-lei keleto jų nevertėjo išsukti tokią nelemtą reakciją, arba aiškiau sakant ant kunigijos užsipuldinėt. Laisvamanybė šiandien da galima sakyti Lie-tuvoje peranstyva ir ji ne po-litiškos revoliucijos kaštais turi būti skelbiama, jeigu jau skelbti. Gdynė pati būtų parodžiusi laiką, kada laisva-manybės skelbimui laikas.

Matoma, kad varyti agitaci-ją prieš tikėjimą yra labai sunkus uždavinys, o ypač prieš Dievą, kurs turi gana daug nau adybatų, ir da gana gu-

drių. Tokiu budu reikėtų atlikti dvigubą darbą: vieną, laisvamanybę skelbti; antrą — varyti agitaciją prieš valdžią. Bet, argi yra ant to pakaktinai Lietuvoje spēkų? Prieš valdžią darbas geriau sekasi ir Lietuvoje, negu prieš Dievą.

Taigi, matomai, turėjo eiti kova tiktai prieš valdžią, tai yra už laisvę, nes tada pradėjo aiškėti: kokia yra mūsų valdžia, kaip ją turi žmonės pra-šalinti, ko turi reikalauti, ant kokių pamatų turi statyti savo ekonomišką gyvenimą. Taigi, darbas, man regis, turėjęs būtų prasidėti nuo valdžios nedory-bių, o remtis ant Kristaus tei-sybių...

Toliau, parašysiu daugiau.

Tavo draugas,

Kazimieras M...s.

Iš Prūsų Lietuvos *).

—o—

THĖ. Rugpiučio 4 dieną (naujo stiliaus) buvo čia „Lietuvių Šventė“ sutaisyta vietinės Lietuviškos Giedotojų Draugijos. Pirm viso ko tu-riu pažymėti, jog abelnai Pru-sų lietuvių t. v. „šventės“, ma-zuma skiriasi nuo mūsų teip vadinamų „vakarų“, ką liudija tarp kitko ir šventės programos orkiestras, dainos, pasakymėliai (dekliamacijos), laigavimai (senobiniai lietu-vaičių šokiai) ir dramatiškas vaidinimas.

Šventė prasidėjo 4 valandą po piet gražiam miesto sode: „Jokubinėj“ orkiestro grieži-mu ir dainavimais. Kas link orkiestro, tai turiu pripažinti, jog tai buvo ne pusantrio su-irusio smuiko ir vienas kon-trabasas, arba netikęs kariškas orkiestras, kaip tankiausiai buna ant mūsų „vakarų“, bet diktas gerai susigriežęs orkies-tras, kuris griežė parinktus Wagner'io, Fährbach'io, Klin-g'o ir kitų dalykus. Bet or-kiestras, žinoma, ėjo užėmė pir-

*) „Vilniaus Žinios“ N.108

mosios vietos, jis prigulėjo lie-tuviškoms dainoms ir vaidini-mui.

Ištiesų galima sakyti, jog liet. dainos užėmė vyriausią vietą ir didžiausį padarė ant visų įspūdį. Gerai susigiedo-jęs choras, draugijos pirminin-ko p. V. Storastos vedamas, puikiai atliko savo užduotį, nors patsai choras buvo ne be ydos, — jam labai stokavo vy-riškų balsų. Buvo dainuojama daugiausiai pačio p. V. Storastos 4 balsams pritaikytos dainos. Iš jų labiausiai pati-ko publikai daina „Senovės atsiminimas“. Nors liudnoj, bet galingoj šios dainos gaidoj, tarsi, girdėjos ir koks tai ilgėji-mas pralinkusių amžių ir suo-kimas nykstančių girių seno-vės Lietuvos, ir Nemuno ban-gų raudojimas gaisrant seno-vei, ir viltis Lietuvos atgijimo. Vietos stoka neleidžia man privesti šią dainą ištisai, kuri podraug su kitomis p. Stora-stos dainomis verta prasiplati-nimo, po visą Lietuvą. Na-rintieji susipažinti su p. Stora-stos dainomis gali atrasti jas jo paties rinkinyje: „Aidas“. Be to da gerai buvo atliktos ir labai patiko klausytojams šios dainos: „Bernelio meilė“, „Ba-ranti senutė“, „Silų namelis“, ir „Kur bėga Sėsupė“.

Dainavimų tarpe buvo at-likta laigavimas, t. y. senobi-nis Lietuvos mergelių šokis, dainuojant tam tikrą dainelę: „Rutų vainikėlį“.

Sutemus nuo 9 valandos sa-lėje atsibuvo vaidinimas. Buvo vaidinama Viduno komedija vienu veiksmu: „Kur prots?“, kur tapo išjuoktas Prūsų Lie-tuvių palinkimas prie vokie-tystės.

Po vaidinimui atsibuvo an-trasai mistiškas Lietuvos vai-delyčių laigavimas, atliktas 15 dainuojančių su gabijomis (zi-bintuvais) rankose.

Be to da pirma vaidinimo draugijos pirmininkas p. Sto-rasta pratarė kelis sodžius į

publiką iš pradžių lietuviškai, paskui vokiškai apie tėvynės meilę. Po tam tapo pradekliamuotos Jovaro eilės: „Skambančios stygos“, Baranausko: „Senovės atsiminimas“, — abi deklamavo p. M. Raišiuokytė, paskui Paukštelio: „Yra kraštas pilnas gražumo“, — p. E. Bojoraitė ir d. k.

Pastaroji lietuvių šventė buvo nepaprastai skaitlinga: ją atlankė keli tukstančiai (at-kartoju, tukstančiai, ne šimtai) svečių. Lankė ją netik lietuviai, bet ir vokiečiai, geriau sakant, suvokietėję lietuviai. Dainos patiko visiems be išėmimo. Vaidinimas išjuokiantis lietuvių vokiečiavimąsi, žinoma, toli gražu ne visiems patiko, bet kitaip ir negalėjo būti.

Sioji ir panašios „lietuviškos šventės“ šen bei ten Prūsų lietuvių keliamos, liudija, kad Prūsų Lietuva da nenumirus, jog ji da gyva ir stengiasi išlikti gyva.

Da reikia paminėti, kad ši Tilžės lietuvių šventė skyrėsi nuo panašių Prūsų lietuvių švenčių tuo, kad čia buvo padarytas pirmas konkursas lietuviškų parėdų. Buvo paskirtos dovanos (gintaro papuošalai) gražiausiai ir teisingiausiai lietuviškai apsitaisiusioms mergaitėms ir moterims. Kas pažadino daugybę mergaičių ir moterų pasipuosti lietuviškais tautiškais rūbais. Buvo išdalyta suviršum 20 dovanų.

Geistina būtų, kad Didžioji Lietuva pasektų Prūsų Lietuvą ir panašiomis priemonėmis žadintų tautiškų rubų nešiojimą. *Svečias.*

Amerikos miestuose subatvakaris.

Visur miestai yra akyvūs, bet niekur nėra tokių kaip Amerikoje. Kur milijonai žmonių kribzda iš visų svieta-
*alių suplaukusių, ten turi but

gyvenimas margas ir įdomus!

Ką žemiau skaitytojas ras, tai bus trumpas ruoštelis iš gyvenimo viename iš didžiausių Amerikos miestų, butent Philadelphijoje. Laikraščio „North American“ bendradarbis peržvelgia vieną iš to miesto tirsčiausių gatvių apgyventų daugiausia svetimtaučiais. Jis pajema pavyzdžiui subatos vakarą, kaipo liuosesnį ir atžymesnį. Viskas, kas čia aprašyta, galima pritaikint prie kitų Amerikos metropolijų, kaip New Yorkas, Chicaga, San Franciskas ir tp. Gyvenimas visur paliks tas pats, persimainys tik miestų ir gatvių vardai.

Didžiausiuose pasaulio miestuose žmogus stengiasi susekti, kur yra miesto širdis, jojo vidurys, surasti visas jo linksmybes ir skausmus. Bet miestas, kaip vidurinių amžių gėdinga panelė, droviai ir mandagiai savo slaptas nuo pašalinių akių kavoja.

Miestai turi savo dušią; ji yra išmėginta įvairiausiai smaguriais ir žnybančiais baisiais kentėjimais; todėl miestų dušia turi išsidirbusią tam tikrą ličyną, kuriaja ir prisidengia nuo landžių akių žingeidumo.

Vienok landus tyrinėtojas visgi įsiskverbia į tulus miesto kampus, ir jis įžiūri į pilių veido išraiškas, kaip jis, tas veidas karčiai susiraukia nuo skausmų ir šypsosi nuo užsigandėdinių. Yra mažiukės kerteles, gatvikės nameliai kur didžmiesčių slaptos išsiveržia eikštėn, kur miestų ličyna tampa nuplėšta šalin, kur miestų dušia nebeišlaiko nesišypojojus nuo gryno džiaugsmo arba neverkus nuo aštrių sopulių; kur žmonių jausmai išsilieja šiurkščioje, aiškioje ir teisingoje formoj. Ten tai pažįsi gyvenimą tikrą, grubą, gaivų ir pilną teisybės.

Ir čionai pamatysi tą, ko tankiai uemato akis žmonių

kulturiškų, mokytų ir išsilavinusių; pažįsi gyvenimą įsrėdytą nuogai ir iškedentą audromis. Kaip tada tas miestų gyvenimas pasirodo stebuklingu ir viliojančiu prie savęs!

Pažiūrėk į Philadelphijos „Pietų gatvę“ (South Street) subatos vakare! Čionai subatos vakare šio didmiesčio širdis taip baisiai plaka, tarsi jaudama prie savęs prikištus šaltus daktariško peilio ašmenis. Čionai miestas gyvuoja tikra ir teisinga gyvasčia, nerviški jausmai verčiasi augštyti orą, ant žemės dunda karštligiškas kojų treppkavimas.

Meldžiams, eikim pažiūrėt ten šį subatos vakarą!

Kelias ne ilgas, kelionė trumpa. Nuo „Plačiosios gatvės“ (Broad Street) iki Seštos ir vėl atgal! Męs pamatysim ten žmones iš visų pasaulio kraštų, visokių luomų ir užsisijėmimų; męs ten pamatysim žmonijos vargdienius ir garbingą poniją — ak, taip kokiais jie iš tikrųjų yra!

Ant Pietų gatvės subatos vakare jūs pamatysite gyvenimo kovą, gyvenimo smagurius ir liudnybę, vertelgybę ir romantišką meilę. Čionai subatos vakare susirenka šimtai ir tukstančiai nusipirkti šviežius daiktus nuo laukų atvežtus, žalias darzoves, skanius pasaulio vaisius, gvulių ir paukščių mėsą. Visko čionai yra. Beveik visas miestas čionai pereina — vieni su reikalu, kiti su puse reikalo, tretį — tuščiai pagoglinėt, ketvirtį čionai gyvena, čionai jų tėvynė, svietas, dangus ir žemė!..

Priešais mus, nuo Plačiosios gatvės, tęsiasi ilgas protarpis — dieną visai niekinga regykla, bet užtai naktį — gatvė pilna romansų! Naktis apkloja visą apielinkę savo sužavėjančiu čydru, ir gatvės šiurkštieji ruožtai pavirsta į švelnias linijas, jų biauromas iš viršaus pranyksta, išsiplėčia viduriniai romantiški paveikslai, taip sa-

kyt idealizavimas biauromas!..

Štai ant gatvės kampo žiūri į jus ugninės akis grakščios Italijos mergaitės — ji stovi prie sienoje įtaisytų latakėlių, iš kurių teka vanduo atmieštas citrina ir apelsinos syvais. Čia pat dideli stikliniai indai, kuriuose geltonuoja drumsti skystimai.

Ar nori — įpils stiklą už 1 ir 5 centus? Ar geriau velini gerti malonų saldumą jos akių?..

Apie tą gatvinių gėrimų barą trinašis goveda vaikų, o vyrai ir moteris maukia skystimą visa burna. Mažiukė Beatta, gėrimų šinkorka šypsosi leizdama į stiklus skystimą, nes šįvakar ji butinai turi uždirbti truputį pinigų, už kuriuos ji nupirks mažiukams broliams — Toniui ir Vicentui drapanas.

Ji nešneka, bet — ak, kur rasi tokius aiškius žodžius, kaip žvilgiai tos mažiukės dievaitės juodų aknėjų ir snieginųjų dantukų, prie šio limonadinio baro!

Išilgai gatvę perdėm traukiasi sąkrovos, sąkrovos ir sąkrovos — gyvos ir pilnos vertelgiškojo veiklumo. Sustok minutą pas vaisių ir daržovių stovėnę — apie ką ten dvi storos moteriškės taip karštai šnekasi. Viena rimtai lenkiasi ant bulvių kruvos, jos veidas rimtai raukšlėjasi. Kita stora, aliejuota, dulkėta figura, vėsuojašis nuo karščio. Jos mostiguoja ir plepa, kadangi vienos iš jų sunus, Lewis, greitai bus prie kvotimų (egzaminų) prileistas, o kitos duktę gavo mokytojos vietą New Džiorzėj, ir greitai duktė iškeliaus toli — rudeniop — ir taps augšta ypata! Tai jų vaikai, tie vaikai dėlei kurių jos per ilgus metus vargo ir saikavo bulves, pupas ir kopustus.

Jūs tik šmotelius tos pašnekos pagausite ir tiktai iš tų galiukų paskiaus suvokiate tų moteriškių viltis, lukesčius ir gyvenimo tikslus.

Lukesčiai! Įeik kurpių

krautuvėn, kur parduoda kurpes visokio amžiaus, visokios rūšies, visokios kainos, naujas ir iš antrų rankų — čionai sėdi vaikiukai, jauni žydukai; jie turi inteligentiškus veidus ir žvalias akis ir pardavinėdami savo tavorą knysasi po knygas, rausiasi po literatūros tomus, studijuoja aritmetiką ar filiozofiją.

Vienoje sąkrovoj aš mačiau vaikiuką beskaitantį Bernardą Shaw (ištark: Soo)*), o kitame pigių smulkmenų kromelyj, mergytė atydžiai įgulusi į liseną**).

Čion šontakio pramugoj senukas laikosi ant rankos piningę. Tai jo sąkrova. Jis pardavinėja kaspinukus, apikaklėms dagučius, degtukus, kurpėms šniurelius ir nesuskaitomą daugybę kitų daiktų. Akys juodos, degančios; ilga žila barzda, senokas veidas — tikras patrijarko veidas. Jis akilčiai pralydi kiekvieną praieinančią ypatą, jo akys maldauja, jo rankų mostigavimai prašo, jis kilnoja augštin čėvykams raištelius ar kaspinukus — pirkit, pirkit! Jis pelno duoną pačiai ir vaikams pasilikusiems Odesoje.

Mėsos sąkrovoje moteriškė stovėdama prie kumpių, su plunksniu kuodeliu vaiko šalin debesius vyzgančių musių ir verkia. Ji šluosto mėsuotu žiurstu ašaras. Ateina pirkėja, sena mandagaus veido negrė, ir sąjausmingai klausia, kas yra. Mėsininkė verkšlėdama pasakoja savo ramintojai, kad jos kudikis sunkiai serga paliktas karštam ruimelyj ant viršaus.

Ji yra viena pati ir turi sau duonos kėsnį užsidirbti. Tuotarpu kudikis, galibut, jau miršta. Sena juodveidė moteriškė teipgi jema verkt, ir nelaimėje juodvi jaučiasi artimoms gentimis.

*) Tai Amerikos filiozofas, dramaturgas ir sociologas.

***) Norvegų dramaturgas

Stai mes pasiekiam Clarion gatvę — ir, vai! kokia čia iškilminga scena? Ant pastatytos bačkos įtaisyta valgyklė, ir dvi linksmos negriutės, prisidengę žiurstus, dalina svečiams kiautvarles (clams) teip sparčiai, kaip spėja išlukštent. Toliau po išskėstu dideliu skėčiu, ant kurio stovi parašas: „Čystinam skrybėles jums belaukiant“, apie pustuzinį juodų žeria sau į burnas gardžias dvilukštes teip spačiai, kaip gali.

Čia kas toksai užlipa ant suolo, kur batus šveičia. Viens juodukų šarpiai kyšteli rankas į kibirą su vandeniu, pribėga, prie atsisėdusio svečio, akimirka nušveičia jam kurpes ir vėl pribuna atgal kiautvarlių lukštent. Visi šluostosi rankas į tą patį abrusą. Stai jums demokratija!

Eidami pro šalį studijuokim žmones — tą begalinę procesiją, kuri sliunksta pro mus, procesiją panašią į laidotuvių palydas arba vestuvių maršus. Iš kur tie žmonės eina? Kur jie eina? Ant jų veidų gali išskaityt visatos romansus ir tragedijas.

Stai kur vėl prie deimantų žiedų ir laikrodėlių lango kušda dvi jaunos, linksmos mergaitės. Svečios ir žvajos, iš jų veidų tryška jaunystė, jų akys pilnos geidulio ant tų šėkur už lango išdėstytų gašumynų. Jos juokiasi, klikena, žvalgosi smailiai aplinkui, mirkčioja masinančiai ir ant galo dingsta minioje, kiekviena pakabinusi ranką už pažasties savo „geriausiojo“ subatoj.

Netoli Dvyliktos gatvės, prie nedidelės pašurės durių sėdi ant trepukų senukė. Jaunų mergaičių skruostuose maitai jaunystės grožybę; čionai gi matai senystės baurumą.

Ar jūs matėt kuomet veidą mumijos*), — veidą baurų,

*) Mumija, yra tai išbalsamuotas numirėlio kūnas ir laikomas morko-
laguone kėba musėjūnais.

grabinį, sukapotą ir raukšlėtą, su gumbuota pilka oda? Tai jam panaši ir ta moteriškė; tik tuomi da ji skiriasi nuo mumijos, kad — nors perėjusi per gyvenimo liepsnas, ji da kurina savyje gaivumo ugnelę; jose akise dega pagieža ant ko tai...

Vaikai pribėga, bizena su pirštais į ją ir švilpia. O ji pūkščia ir murma, ji pikta ir rusti.

Čionai teipgi yra tragedija. Žmogus žiuri į ją ir stebisi: argi ir ji buvo kuomet nors jauna graži ir linksmą; argi ir ji ką nors mylėjo ir buvo keno nors mylima. Stebisi žmogus, kaip tai Dievas paverčia saldybe pripildytą jauną sutvertą dvasę į karčiausį uksusą. Ar ji tai kalta, ar prilikimas?

Aplinkui mus sklinda juokai ir besiderančių balsai. Viršui kojų trepukavimo kyla gatvės vaikičių klyksmai.

Vaikai! Malonios gielelės gyvenimo tyruose, šviežiai nuskindos iš dušios darželių, ne sugadintos ir nepaliestos ugnies, kuri apskrudina dušią einant senyn! Visur čia matai vaikus.

Čionai vaikiukas butinai nori jums parduot degtukų dėžutę už 2 centu. Kitas neatsikratomai jums privadžioja, kad reikalaujate kurpėms raištelių. Toliau kitas prašo verkšlėna — ak, duok tik 1 centą!..

Ten pramugoje aplinkui geležinį stulpą šokinėja, pustuzinis nedidelių vaikėzų ir dainuoja: „Ak Viliau, apsuok su manim valcą dar vėl“. Grabėje vaikiukai su mergaitėms žaidžia žekeliais, aure kur toliau vaikiukas, su cherubino veideliais, rausiasi po šiukšles.

Vaikai giėda, o suaugę ginčijasi, juokauja ir linksmiasi. Da nepraeik nepatėmijęs vieno dalyko, — tai ubagų maldavimo.

Kregždunaitis.
Pabaiga buvo.

Politiszkos zinos.

Moroka. Čionykštis padėjimas kassykis eina blogyn. Paprasti murinų maištai pavirto į karę. Po išpustijimo Kasablankos per prancuzus, dabar murinai neapkenčia visko, kas tik yra europėjiškas, ar bent ne arabiškas. Iš Fezos pradėjo vyt amerikiečius misijonierius, iš Tangiero buriais išleikia europiečiai ir žydai, nes paėjo gandas, kad murinai rengiasi visus svetimtąčius išnaikint. Apgiut nėra kam, prancuzai po generolo Drudes prievada vos patįs apgina savo stovykles. Tikrasis sultanas Abdul Azir teip gi neką gal padaryt, nes ir jo kareiviai pradeda kelt maištus, — daugely vietų jie atsiskakė jintis už ginklo, pakol jiems neužmokės algos, kurios jau seniai nebegauna. Gal noriau eitu į karę, jeigu toji vedama butų prieš prancuzus. Bet dabar sultanas kariauja sykiu su europiečiais prieš savo broli Mulai Hafig, kurį morokiečiai apšaukė sultanu. Aplinkybės dar labiau susipainiojo apsiskelbus tulam Koghli, kad ir jis noris Marokos sostą užimt.

Kasdien įvyksta karšti murinų su prancuzais susiremimai. Murinai parodo pastebėtiną narsybę, ir nors jų daugiau krinta, bet užtai ant kritusių vietos dvigubai daugiau arabų pribuna ir stengiasi užimt Kasablanką. Prancuzų ir išpanų padėjimas jau negeriausias ir dabar, bet da pasi-blogis prisitartinant į Marokos pakraščius rudeninėms audroms, kurios apsunks laivų išlaikymą.

Paskalai eina, kad Ispanija daugiau atsiųsianti savo kariumenės ir užjimsianti miestus Melilla, Tangierą, Tctnaną, El Araish ir Kasrh El Kebir. Tą padarys dėl apsergėjimo ten gyvenančių svetimtųjų. O pat tą laiką jau ar

ganizuojausi Europoje tarptautiška armija, gal prancuzams atbėgs į talką netik Vokietija su Anglija ant marokiečių galvos, bet ir Rusija.

Pagaliau da ir šitokios žinios ateina, — buk Prancuzija norinti revoliucionierių išrinktąjį sultaną, Mulai Hafig, pripažinti tikruoju valdonu, o savo šalininką sultaną nuo posto pašalinti. Mulajus tuomet žadąs nuraminti maištus.

Nežiurint į paskalas, buk garsus banditas ir revoliucijos kurstytojas Rais Uli, esąs pakliuvęs į prancuzų šalininkų rankas, minėtas banditas netiktai pats tebėra liuosas kalnynuose su savo armija, bet dar tebelaiko pajėmęs nelaisvėn anglą MacLean. Pats nelaisvis parašė Anglijos ministeriui laiską, kuriame sakosi esąs sveikas ir pranešė, ant kokių sąlygų Rais Uli sutinka nelaisvę atiduoti. Sąlygos yra sunkios, nes reikalauja dabartinį Marokos sultaną pašalinti nuo valdžios, išsikraustyti iš Tangiero prancuzų kariūnėnėi ir atiduoti Maroką marokiečiams.

Iš Kasablanko pareina neaiškios žinios; nors ir tvirtina, kad prancuzai ir ispanai murinus apveikia, vienok matyt, kad murinai nė biskį tebėra neatstumi. Prancuzijos generalas Brugere, pirmiau buvęs vyriausiu armijos vadovu, tvirtina, kad nuramdymas Marokos baisiai daug kaštuos, trauksis kokią dešimtį metų, paaukuota bus tukstančiai prancuzų kareivių ir išėikvota milijonai frankų.

Rusija. Po baisaus „Kruvinojo Nedėldienio“ (sausio 22, 1905) caras antrą sykį teisdrįso pasirodyti savo sostapylėj Peterburge. Tai buvo rugsėjo 1 d. prie pašventinimo cerkvės pastatytos ant atminties caro Aleksandro II, užmuštojo 1881 metuose. Kelias, kur caras važiuo buvo pilnai

nuo publikos „apėystytas“, išėmant storas sienas kazokų, gvardijos, kareivių ir šnipų, nieko ant gatvių neleido. Policija net ir namus visus iškratė ir užkalė langus ant gatvių. Tai buvo liudna procesija, kur caras bauginamos savo žmonių, tik kareiviais apsuptas tedrįso kojąkelti į Rusijos sostapylę.

Jokių saliotų, šaudymų iš armotų pasitinkant carą nebuvo, nes paskutiniaisiais laikais caras jiems neišitiki, jis nežino katra armota tyko ant jo galvos.

Neužilgo 3 čioji Duma jau susivaziuos (rugs. 14 d.). Skaitant Rusijos laikraščius, matosi, kad ši Duma bus daug lėkštesnė už anas dvi pirmosias. Naujai pertaisytos rinkimų tiesos didžiai sumažino revoliucioniškų gaivalų atstovybę, mažiau bepateks į Dumą atstovų nuo miesto darbininkų ir iš šiaip profesionališkų mokslo vyrų, teipgi ir Siberija nebeduos Dumai karštų laisvės gynėjų, kaip buvo pirmu du sykiu, — nes Siberija ir Kaukazas beveik visiškai prie rinkimų nedalyvauja. Prieg tam socialdemokratų „bolševikai“ visai šiuos rinkimus boikotavo. Tuomet tarpu dabar daugiau pateko dvarininkų ir miesto buržujų, kurie jau iš savo prigimimo ir luomų yra daugiau ramesni, kaip labiau užganėdinti savo buviu. Iš dviejų pusių caras laukia užsiganėdinimo busenčia Duma, — tai kad ji susidės iš atgaleivių, ir kad šie atstovai, kaip nedalyvavę revoliucijoje, nieko nenusimano politikoje. Bet, kaip vienok išeis, tai laikas parodys. Niekas nežino, kur revoliucijos ugnelė dar rusena.

Koreja. Iš čionai žinios apie kruvinas riaušis, kurias kelia po visus kraštus senojo karaliaus šalininkai. Naujasis karalius su pagelba savo glo-

bėjos Japonijos stengiasi bruzdėjimus numalšyti. Ir iš to viso pasidaro kruvina naminė Korėjos karė. Korėjos patrijotai su 12.000 kareivių turi užjėmę miškus, kaimus ir mažesnes pilaites, ir iš ten užpuldinėja ant japoniečių. Naujogi gi valdžia su Japonijos armija ginasi didžiuosiuose miestuose. Japoniečiai be pasigalėjimo šaudė korejiečius vyrus, moteris ir senius dideliais buriais už priešinimąsi, o šie vėlgi tuom patim atmoka. Sakė šalykeliais kabo ant medžių čielos eilės japoniečių galvų. Paskala eina, kad apie vidurį rugsėjo kilęs visuotinas Korėjos sukilimas, kurį buk organizuoja vietiniai ir Kynijos krikščionių misijonieriai, ir net Kynų valdžia prie to prisidedanti. Kiek tame yra tiesos, sunku numanyti. Bet Japonija dabar renka Korejon savo dideles spēkas ir ryžiasi jokiais kaštais tos šalities nebepaleist.

Brazilija. Iš Buenos Aires rašo, kad Carientes apėlinkėse užgimė rustų bruzdėjimai. Ant rubežių pasirodė bandos ginkluotų revoliucionierių ir visur kalbama, jog artinasi revoliucija. Kas ją veda ir dėlei kokių priežastų, dar neišsiaiškino.

Persija. Kaip žinoma, velionio šacho duotoji konstitucija labai nepatinka nė naujajam šachui nė augštesniesiems luomams, kurie buvo papratę iki šiolai vaikščioti ant liaudies nugaros ir voliotis po sauales. Konstitucija didžiunus biskį supančiojo. Todėl stengiasi ją, kaip nors ištrinti. Bet liaudis prie to nesileidžia. Bruzdėjimai pakyla po kiekvieno valdžios pasikėsinimo paminti žmonių tiesas. Tų bruzdėjimų auka krito Tegerane, rugp. 31 d., ministrų pirmininkas Mirza Ali, kurį kažki kas nušovė išėinant iš parlamento. Sakoma, jog

esą susiorganizavę apie apie 50.000 žmonių į slaptą draugiją, kurios tikslas apginti konstituciją. Tos draugijos centras esąs mieste Baku, ant Kaukazo Rusijos pusėje, nuo jos rankų tai ir kritęs pirmininkas.

Isz Amerikos.

Šnipų organizatorius numirė.

Garsus „Pinkertono šnipų“ galva—Rob. Pinkerton rugp. 21 d. pasimirė ant jurių, ant laivo „Bremen“ važiuodamas iš Amerikos Vokietijon sveikatos jieškotų. — Lietuviai apie Pinkertono šnipus pirmiausiai gal išgirdo prasidėjus garsingai Idahos anglekasių bylai. Šis šnipų galva, apie kurį kalbame, gimė Dundee, Ill. 1848 m. Jo tėvas, Allan Pinkerton, suorganizavo tą tamsią gaują, vadinamą „Pinkertono Tautiška Detektyvų Agencija“ Chicagoje

P a t a u k u o t a m e š k e r e .

Atlantic City pačiame vidurmiesty yra taisomas bažnytinis klubas, — galit vadinti kaip norit. Taiso jį episkopalų kunigėlis Goodman, kurs išradęs, jog prie bažnyčių būtina reikalinga salė, kur žmonės susirinktų su pačioms, vaikinai su mergoms, — ruktų pypkes, zaistų ir kuom ką nori užsijintų. Į tokius bobinčius esą galį ateiti bile kokio tikėjimo žmonės. Tik tokiu budu esą galima pritraukti žmones prie bažnyčių. Ir ištikro, kun. Goodman turi gana didelę parapiją, kuri susideda iš margiausių gaivalų.

K u n i g e l i s ž m o g ž u d z i a v o d e l p i n i g ų .

Pittsburgo kunigėlis Šėigel, kurs nušovė du broliu Staržinskus — hotelio savininkus, ištirta, kad norėjo apšluostyti pinigini stalčių, užtai ir užmu-

šė du savo tautiečiu (jis lenkas). Teismas rado kunigėlių kaltu ir... nežina, ką nusudijo.

Amerikos papročių „karžygiai“.

New Brunswick miestely, netoli Philadelphijos, atsitiko, — įdomi kai-kur, bet neįstabi Amerikoje, — vaikžudystė. Jaunas 11 metų žydukas Čičinšky ėjo subatos rytą į sinagogą. Kiti vaikai ant gatvių šoko ant jo: „Tu žydė!“ Jis atšovė: „Jūs vokiečpalaikiai!“ Čia vaikai supuolė ir užmušė žyduką ant vietos. Policija sujėmė 4-rius vaikiukus — žmogžudžius, kurių vienas dar tik 11 metų, o jau šešis sykius buvo kalėjime! — Tai yra individuališkos laisvės krašte papročiai. Tokių atsitikimų šimtai atsitinka, nukenčia nuo palaidunų amerikiečių vaikų nevien žydai, bet ir lietuviai, lenkai ir kt.

Kuras kyla aukštyn.

New Yorko anglių vaizbunai apskelbė, jog nuo šios savaitės pakils kaina ant anglių iki 25 nuošimčių. Teip, pirmiaus mokėjo: už toną „peacoal“ 3.25, „buckwheat“ — 2.75 ir „rice coal“ — 2.25. Dabar mokės už tuos pačius: 4.10, 3.00 ir 3.25. Kietieji angliai pakilę iki 7.00. Priežastis pabrangimo: esą: stoka kasyklėse darbininkų ir padidintos jiems paskutiniiais metais algos. — Ant kiek mato si iš Darbo Biuro apyskaitų, tai nėra viena iš tų priežasčių nėra teisinga, — nes rašo, jog šįmet bedarbių žmonių yra kur kas daugiau už praėjusius metus. Apie padidinimą algų da teipgi niekas negirdėjo. Jeigu gyventojai priversti bus naujus milijonus išmokėti pakilusioje kainoj, tai teip ir žinot reikia, kad tie milijonai susizers į anglių trusto bedugninius maišus.

Pradedama darbininkų sąjunga spausti.

Greitai Amerikoje darbininkų sąjungos (unijos) nebeteks savo prasmės; laisvė streikų ir boikoto jau ir dabar suvaržyta. Bet visai bus kiteip, jeigu „Tautiškam pramoninkų susivienijimui“ pasiseks išvesti karę, kurią neseniai pradėjo. Tas susivienijimas gavo leidimą iš Vašingtono, ir sulyg to dabar reikalauja visų aukščiausių tiesdarių, kad uždraustų sąjungoms garsinti tas firmas, kuriose dirba streiklaužiai. Ikišiolai tokios firmos buvo skelbiamos darbininkų organuose ir perspėjama buvo visuomenė, kad tokių firmų neremty. — Tai dar viena laisvė bus šalin.

Iš Lietuvos žurnalo Amerikoje

Delray, Mich. Keletas metų atgal, šitas miestelis buvo gerokai lietuviškuose laikraščiuose pagarsėjęs. Lietuviai čionai gana šarpiai bruzdėjo. Bet nuo 1905 m., kuomet šis miestelis tapė prijungtas prie Detroit, viskas čionai tarpe lietuvių nutilo.

Darbai pas mus eina gerai ir jų visokių yra. Uždarbiai visoki: uždirba nuo 1.50 iki 2.00 ir daugiau per dieną.

Lietuvių čionai yra apie kokius 400. Apšvietimas nelabai platinasi. Yra ir keletas draugysčių, k. a.: 2 k. A.L.S., T.M.D. kuopa ir Dr. Šliupo dr-tės knygynas. Lietuviai čia labai atšalę; išskiriant mažą dalelę, neskaityto nė laikraščių nė knygų, tautiškuoju ar darbininkišku judėjimu nesinteresuoja.

Mieli draugai! Nepasinerkim visiškai tamsybėn, stokim prie darbo tie patys, katrie seniau darbavomies; sušaukim susirinkimus, parengkim prakalbas ir prie tam da ką nors, o visgi bus žingsnis pirmyn. ne-

atgal. Ir gėda ir nesmagu teip nelemtai apsileisti.

Balandėlis.

Spring Valley, Ill. Rugpjūčio 18 d. kad jau gavo tai gavo, socialistai ir „bedieviai“ nuo mūsų kunigėlio Valaičio per pamokslą. Girdi ir per dešimtį metų einą mokslus, o neišmaną ką... boba atsiraitojus parodo (Puikus Dievo žodžių skelbinyčios perlas!) Socialistai, tautiškos draugystės, skaitytojai raštų, laikytojai prakalbų — tai vis esą viena didelė litara „D“ suprask: dideli durniai. Užmiršo, iš karštumo, nabagas, kad ir Dievą rašoma per didžiąją „D.“ Tat: arba visi jo keikiamieji yra prilyginami Dievui, arba Dievas yra prilyginamas „deliems durniams“. To dar buvo negana. Užsimanė ir ant ypatų pakurstyt žmones. Teip, vieną žmogų gerokai pakeikęs, pasakė, kad jis esąs kriaučium; reikią jį visiems su pirštais badyt arba visai iš miesto išvyt. Žmonės paskui tik juokiasi išėję iš bažnyčios. — To kiu budu pas mus yra skelbiama „meilė artimo“.

Šilakojo kietkas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Wanamie, Pa. Mūsų kuopa, rugpjūčio 9-je laikydama susirinkimą apsvartė, kad mūsų Centro Komitetas labai nerangus tapo; nieko nebegirdėdomi, sąnariai pradeda išmėtinėt ir atsisako nuo kuopos.

Todėl atsiliepiame į visus T.M.D. draugus — neduokime pirti tai draugystei, kurios vardas mums primena mūsų užduotis, mūsų brangią tėvynę. Jeigu jau nėra mūsų C. K-to, tai reikėtų umu laiku kitą išsirinkti. Ar rasit mūsų viršininkai nukeliavo sveikatos jį škotų į šiltus kraštus, ar ką,

kad jokios žinios apie juos nebėra! Mūsų kuopa siuntė išdininkui net du kartu pinigus, ir nė vieną sykj negavo žinios, ar priėmę ar ne.

Ir kur dingo mūsų knygos, kurios buvo spaudon paduotos? Jau apie du metus, ir nieko nematyt. Kur mūsų balsavimai, atskaitos ir kiti reikalai?

Mūsų viršininkų nerangumas rodo, buk tai kad T.M.D. jau pairusi. Draugai! Neduokim nukristi tam kvėpiančiam žiedui; laistykim tyru vandeni.

Viskas tas verčia mislyti, kad mums butinai reikia rinkti naują centro komitetą, — bet jau rinkti darbštesnius draugus, negu dabartiniai. Bet visgi reikalaujame, kad senasis C. K. išduotų atskaitas.

P. Sarpalius.

Atlankimas.

(Feljetonas)

Kada tai nelabai seniai Viešpats Dievas sumišino aplankyt savo sutvertąją žemę. Jis iškeliavo iš dangaus ir apšukė visą pasaulį. Buvo ir Azijoje, kur įvairiausios parvos ir tautų žmonės: vieni pliokščianosiai, kiti kreivanosiai, o kiti dar ir visai be nosių. Stebėjosi Dievas į savo sutverimus, kuriuos sutvėrė ant savo gražaus paveikslo, o dabar ve į kokius išvirto!

Visur jį žinojo, nors daugelis kitokiais vardais vadino. Visur jis rado pastatytus ant savo garbės puikius raišus, kur jam paskirti tarnai mokino žmones jo mokslo. Jis teipgi nusistebėjo, kad tie jo „tarnai“ labai juomi žmones baidė ir gązdino jo nedorumu ir rustumu... Nusidvyvijo dar ir tuom, kad tie, teip vadinamieji jo tarnai-kunigai nudavė neišpasakytai daug žiną apie jį patį (Dievą) ir jojo buveinę! Iš kur jie tą viską gali žinot? Buvo net storos knygos parašytos apie Dievo gyvenimą.

mą, apie jo intymiškus šeimyniškus prietikius. Tie jo tarnai Dievą laikė už lygų sau draugą, nes kalbėdami į jį vadino „Tą“. Ištikrųjų vienok Dievas patyrė, kad nė dalelės teisybės nėra, kas apie jį aprašyta; patyrė, kad jo „tarnai“ niekuomet jo nematė, nepažįsta; nepažino jo ir dabar, nėgi sveikino Dievą, kada jis ėjo pro burius auksu žėrinčių savo „tarnų“.

Sutiko Dievas nemažai ir darbininkų. Nuvargę, prakaituoti, jie gana lipšni ir meilūs išrodė. Rupėjo Dievui pažinti, ar jie žino apie jį. Todėl užklausė keletą: kas juos sutvėrė, ir kas jiems tą žemę davė. Atsakydavo, kad juos sutvėręs Dievas; o žemę tai teipgi Dievas sutvėręs, bet atidavęs ponams, kurie dabar teip geri ir mielaširdingi esą, kad pavelią ir biedniesiams ant jos vaikščiot, net ir prasiarus kokį grūdą paseti.

Tai buvo didelė Dievui naujiena! Jis sutvėręs ponus! Jis niekad nepamena, kad butų sutvėręs kitokių sutvėrimus, kaip tik vienodus ant savo paveiklo žmones.

— O kas tat jums sakė, kad Dievas atidavė žemę ponams, o ne visiems žmonėms? — Dievas biskį apmaudaudamas užklausė.

— Nagi tai Dievo tarnai mums teip aiškina, — atsakė suvargę žmonės.

Pasiekė Viešpats ir Europą. Čionai jau visai kitaip jį guodojo. Netiktai garbino nutėpiotus jo paveiklus, išdrožintus iš medžio stabus — visai į Dievą nepanašius — bet buvo net didelės mokyklos, kur tie siog sakoma buvo, jog jo mokyklą išguldo. Vos gavo jis daleidimą kitur į tas mokykles įeit. Ten rado daug įdomių dalykų: vieni mokinosi su Dievu kalbėt senomis, jau ant sviesto numirusiomis kalboms; kiti tiejosi apie Dievo išvaizdą,

apie jo amžių, apie jo ypatybes, kad Dievas turį sau baisų ir galingą priešą — Velnią, su kuriuomi nuolatos vajavojašis. Dievas ir Velnias, abu turį po galingą armiją — vieno kareiviai esą balti ir sparnuoti, antro — juodi ir raguoti. O toji judviejų vaina vis einanti už žmonių dušeles — abudu norį žmones į savo pusę paverzt ir tuomi savo armijas padidint.

Namai, kur jį garbino, buvo labai puikus. Kiek ten aukso ir sidabro! Kiek ten brangumynų žmonių sudėta. Dievas negalėjo suprast, kam to visko reikia. Langai dievnamiuose buvo iš margiausių spalvų stiklo, teip kad pripratusiam Viešpačiui prie grynų dangiškos aušrinės šviesos, net akįs jėmė reibti.

Dievnamiuose buvo prikabinėta paveikslų. Tai vis vaizdai visokių pasimirusių ypatų, kurias jo „tarnai“ sakė esą šventomis ir jau seniai pas Dievą gyveną. Tuomtarpu jis nieko apie jas nežinojo.

Nepatiko Dievui tos visos jo „tarnų“ pasakos. Matė, kad tai viskas neteisinga. Todėl kreipėsi prie prastų žmonių. Čionai rado prastus ir atvirus sutvėrimus, kurie mažiau žinojo apie Dievą, menčiau rupinosi apie busenčias „bausmes“ ir „nagradas“. Triusėsi, dirbo ir augino žmonių. Dievą jie sau perstatydavo už baisų ir žiaurų despotą, kurs nž mažiausį žmogaus paslydimą degįs amžinai, degįs, degįs ir degįs. Jų nuomonėje Dievas sėdėjo ant aukšto sosto, kaip kokiam teatre menazieris ir rusčiai bandė savo aktorius — žmones.

Didžiai buvo gaila Dievui tų įbaugintų žmonių, ir jis buvo bebando drąsint, nurodinėt, kad Dievas netoks yra kaip apie jį mokinama. Bet, niekas jam nenorėjo tikėt, tuli dar net pradėjo šnairuot: bene tai koks bedievis dia prie jų.

sų saldžiai plakasi? Ag, ir kunigėliai sako, kad visi bedieviai teip malonus išrodo iš viršaus, bet jų žodžiuose slepiasi gyvaties nuodai...

Perdaug sugadinti žmonės — nepataisysi vienu momentu, — pamislijo Viešpats ir nukeliavo Amerikon.

Ką jis pamatė Amerikoje, tai jam prisiminė senovės civilizuoti galinčiai! Murai, bokštai, sienos, stulpai, stovylos — siekia padanges. Prisiminė Dievui tuojaus senovės Babilionija, kaip gudrinčiai buvo pradėję statyt aukštą bokštą, nuo kurio manė susišnekėt per visą svieta žmonės su žmonėmis, ir jie kokia butų užsimanę siekt ir į Dievo dangiškuosius palocius. Bet Dievas tuomet babilioniečių nelabą užsimanimą suardė — padarė teip, kad jiems sumišo liežuviai, ir nebegalėdami viens su kitu susišnekėt, pametė bestatę ir bokštą, pakriko visi po svieta su sumaišytais liežuviais ir pravaisė ant sviesto visokius liežūvius ir tautas.

Kaip tai dabar Dievas neapsižiurėjo ir davė tiek daug bokštų išbudavot, nuo kurių jau nebetik susišneka bet, Amerikoje sėdėdami, Europon rašo per bevielinį telegrafą!

Ar pažįsta Dievą šitie Amerikos žmonės?

Vaikščioja Dievas po vieną New Yorko parką. Mato, sėdi ant suolų visokio amžiaus, abiejų lyčių žmonės. Kiti gi skubinasi buriais į bažnyčias — nes tai buvo nedėdienis. Gašiai pasirėdę, veidai rustūs, sukietėję.

Išbandys Dievas juos.

Prieina prie susėdusios porėlės ant parko. Prieš pasimeldimą Viešpačiui Dievui, porėlė velijo atlikti širdies reikalus. Gražus jaunikaitis ir mergaitė. Susėdę meiliai spaudė viens kitam rankas ir pasakojo, kas iš širdies veržėsi.

Viešpats nenorėdamas jų nugązdint, išlengvo ant to pat suolo prisėdo ir švelniai atsi-kosėjo.

Atsigryžo, pasirodė, kad tai — tikri lietuviai!

Na, tie tai Dievą gerai žino. Vienok Viešpats maloniai užklausė.

— Mano laimingi vaikučiai, ar žinote, kas jums suteikė tą parką, tuos pasinėjusius į žolynus prudelius, tą visą miestą, tą žemę? Žinote, kas tą viską padarė, kuriam jūs turite but dėkingi?

Įsimylėję prasijuokė ir vienu balsu atsakė:

— Tai juk žinoma ir kiekvienam mažam vaikui Amerikoje!

Ir labai pradžiugo Viešpats Dievas, savo dangiško tėvo širdy, kad čionai žmonės nesavina garbės, nesipuikavoja, kaip babilioniečiai. Vienok norėdamas dar aiškiau ištirt amerikiečių nuomones, jis draugiškai vėl prabilo:

— Matot, vaikučiai, — aš esu ne iš šio krašto, esu iš tolimos šalies. Taigi norėčia žinot, kas jums davė tas visas grožybes ir puikybes šio krašto?

— Mare! — prasijuokė jos mylimasis, džentelmaniškai supliauškęs rankomis per savo margų kelinių kelenas. — Na ir ištikrųjų šis žmogus yra „grinorius“.

Ir atsikreipdamas į Viešpatį Dievą su rimta išvaizda, jaunikaitis tvirtu balsu paaiškino:

— Žinok, žmogeli, kad viską tą mums suteikė Mister Rockefelleris!*)

— ?!...

Ir Viešpats Dievas tylomis nuėjo sau keliu, persitikrinęs, kad niekur apie jį nežino, ir žmonės jo nereikalauja.

A. Žagaras.

*) Amerikos milijonierius.

Atsakymai.

K. Rujieniui. Nemandagus p. V. V. pasielgimas, kad nuo L. S. D. P. organizacijos nori nusukt skolą. Tečiaus įskundimai tokių ypatų visuomenei nėra naudingi. Todėl Tamistos pastarosios žinutės ir netalpiname.

Škotijos Lapeliui. Regis syki minėjome, kad polemikų apie „Sviesos Dr-tės“ mirimą ar gyvenimą, nebetalpinsime. Daug jau buvo apie tai rašyta, ir kiek jau kam galima buvo suprast, tai suprato, ir to užteks. Nėra ko barties už praeitę. Geriau ypatų nuopelnus ar ydas palikti joms pačioms, o žmonėms trokštantiems visuomenei labo reikia griebtis už viešo darbo. Nesmagu tokie pamokslėliai sakinėti savo bendradarbiams ir korespondentams, bet patyrimai mokina, ir visuomenės labas reikalauja, kad apsergėt laikraštį nuo panaudojimo ypatų išgirimui ar išpeikimui. O Tamistų minėtos polemikos tik apie ypatas ir sukasi. Netilps.

A. Rinkevychiui. Tamistos atsišaukimo apie sušelpimą naujos parapijos negalime atspaudinti — mažai teturime vietos.

J. Čerkevychiui. Apyskaitas revoliucijai renkamųjų aukų tikrai tokias teskelbiame, kurios aukos yra siunčiamos per „V. L.“ redakciją. Tas, ką Tamista prisiuntė, priderėtų pasiųsti į Europos lietuvių laikraščius: per juos yra siunčiamos aukos, jiems priklauso tiesos ir jų apskelbimo.

Iš visur.

Rašėm anuom sykiu, jog Prancuzijos randas buvo dovanojęs mirties bausmę tulam Paryžiaus prasikaltėliui — So-leillant, už mergaitės išgėdinimą ir jos nužudymą. Rašė laikraščiai, kad pats prezidentas ištarė atmainę, nes Prancu-

zijoje nuo revoliucijos laikų mirtimi bausmė jau panaikinta. Pasirodo, kad netiesa — kaltininkas tebelaukia myrio, o valdžia rengia naujus įstatymus ir buržuazinę visuomenę už juos spaudoje agituoja, kad mirtimi bausmė būtų atgal sugražinta. Tam tikslui jau esanti budavojama ir baisioji gilotina (— prancuzų revoliucijos laikuose išrasta, galvos kirtimui mašina), kurį darbą prižiūrįs Paryžiaus vyriausis policijos profektas Lepine.

Vokietijos armijoje iškilo skandalas. Mat ant Belgijos rubežiaus sujėmė bekeliuojantį į Paryžių, 23 čiojo raitelių pulko sieržantą, pas kurį atrado vežamas didelės militariškas slaptas. Tos slaptos susidėjo iš slaptųjų paliepimų, kaip reikia karo metu tuluose atsitikimuose šaut. Tokius paliepimus tik patįs valdžiai ištikimieji aficeriai težino. Ir vienok dabar sujėmė bevežant tas slaptas Prancuzijon ant pardavimo! Daug ružymėta areštavimui.

Haagoje sumanyta pastatyti didelę stovylą, kuri busenti priešais Carneges Sataikos palocių. Stovyla susidės iš trijų milžinų, kurie, girdi, skiria besikarianjančias viešpatystes. Kaštuos ji apie 200.000 rublių ir tam tikslui po visą svieta rinks aukas. — Susivaziavę viso svieta didžiūnai pasidarė sau dailią Haagoje vakaciją, paplepėjo apie įvykdymą visavietinės sataikos, ir pavedė tos sataikos įvykdymą akmeninei stovylai.

Rymo klerikalų organas „Figaro“ praneša apie „svarbų“ iš popiežiaus pusės žingsnį pirmyn. Mat nuo laikų popiežiaus Julijaus II, visus pasimirusius popiežius išbalsamuoja, o jų vidurius išjema ir laiko spirite. Pijus gi X ap-

skelbęs, kad... jis savo vidurių po myrio išimt nepaveli-jas... — Kiti laikraščiai tuoj pagavo juokties ir privadziot laisvamaniams, kurie į Pijaus X pirmeiviškumą vis netikejo.

Perėjęs per Japoniją lietuvas paskandino didelius žemės plotus apsėtus ryžiais. Iš tos priežasties tukstančiai žmonių tapė atiduoti į bado čipčius. Ryžių vertelgos tuojau suskubo ant to palaimingo maisto pakelt negirdėtas kainas. — Iš vienu nelaimės, kiti skubina sau kišenes prisikraut.

Ant vienos japoniškų salų — Hakodate siautė baises gaisras. Jis nušlavė 13 000 namų ir visus svetimų kraštų konsuliatas. Trijs šimtai žmonių ugnį iškepė.

Munikoje, Bavarijos didmiesty, nuo rugsejo 9 iki 14 d. bus laikomas XVI Visuotinos Sataikos Kongresas. Amerikos „Sataikos draugija“ bus reprezentuota per jos sekretorių Dr. Benjaminą Trueblood.

Per Atlančio Vandenyne ateinančiame mėnesy bus pirmą sykį pradėtas bevielnio telegrafo kelias, Tas telegrafas, išrastas italo Markonies, dabar tapė įtaisytas tarpe Kanados ir Irliandijos, per tam tikrą susitvėrusią išnaudotojų bendrovę — „Marconi Wireless Telegraph Company“.

Kynų piniguočiai neužsileidžia savo sėbrams amerikonomams darbininkų galabinimu. Šį savaitę Tang-Tse kasyklėse, dėl blogo prižiūrėjimo ir netikusių prietaisų tapė suplaišyta didelė kruva dinamito, kuri sudraskė į šmotelius 112 anglekasių. Išėmus du vokiečius, kiti visi buvo tegymiai — kyniečiai.

Tarpu Bardeaux ir Paryžiaus, Prancuzijoje, rugp. 25 d. atsitiko baisi geležinkelių nelaimė — keleivių traukinys susidurė su tavoriniu ir abudu išlėkė į orą. Keletas vagonų smulkiai susikulė ir palaidojo po savim dešimtį žmonių, kiti 25 keleiviai, nors labai pavojingai sumankyti, vienok gal da pasveiks.

Vigname Portugalijos miestely — Braga, gyvena galibut seniausias ant svieta žmogus — Pranas Jose, nes gimė net 1788 metuose, taigi turi 119 metų. Jose tarnavo kariūmenėj, kariavo 1810 m. prieš Napoleono armiją ir kitose dviejose karėse ir vienoj revoliucijoj buvo. Ikišiolai sveikas ir darbuojasi šiais amatais: tešliaus, murninko, kurpiaus, rubsiuvio ir daržininko. Viską sumaniai padaro; prieg tam medžioja ir akivariai šauja. Niekuomet nevartojo alkoholiaus ir niekad nesirgo.

Palei Azovo jūrą, Rusijoje, sustreikavo Berdiansko apylinkėj popai. Sustreikavo jie prieš savo parapijonus, kurie pradėjo popams mažinti algas; tulose vietose buvo jiems sumazinta iki 700 rublių. Popai energiška streikuoja ir neina cerkven. Kaimiečiai irgi neužsilėdžia — neina ir jie cerkven.

Neseniai Italijoje buvo iškilmingi apvaikštinėjimai šventies didelio revoliucionieriaus Garibaldi. Tuli laikraščiai pranešė, buk valdžia tuom laiku užgynusi atvažiuot į Rymą Maksimui Gorkiui. Apie tą kas tęnai užklausė vietinį vidaus dalykų ministerį, kurs tą paskalą su apmauda užgincijo ir pasakė: „Viskas tas yra netiesa. Italija moka guodoti svetimtaučių piliečių tiesas. Juk čia ne Suvienytos Valstijos“. — Mat kokią garbę turi Amerikai

Reikale parodos 1900 m.

Galų gale prisiunčiu paskutinę Parodos apyskaitą.

Malonu būtų kad patalpintumėte ją ištisą laikraščiuose.

Aukos, tiesa, jau buvo garsintos 1899 ir 1900 mete, bet tas buvo atlikta labai neaiškiai. Surašiau pagal „Varpą“ ir „Ukininką“ visas aukas paeiliui kiek tik įplaukė mūsų kason, nurodydama kur jos tuomet buvo garsinamos.

Tuos pinigus, kurie mums buvo atsiųsti iš kitų kraštų (Sveicarijos ir Amerikos) atskiriau, kad lengviau būtų surast kiek iš viso susirinko Parodai pinigų.

Rudenį 1904 metų p. Daumantas man padavė iš Amerikos Parodos Komiteto atsiųstus pinigus ir dokumentus apie pavedimą jam visų Amerikoje likusių nuo Parodos pinigų. Buvo 54 svarai 9 šil. 6 penai. (Pagal laišką kasieriaus J. J. Paukščio / nuo 15, VII, 04 m. 54 sv. 9 šil. 6 p.)

Vokiškais pinigais gauta 1114 varkių 25 fen.

Amerikos parodos Komitetas matyt užmiršo tuomet pažiūrėti į paskutinę atskaitą delegato patalpintą „Vien. Liet.“ 1901 m. nr. 35, kur yra parodytas likęs deficitas 594, 57 frankai arba 485,88 mark.

Gryna auka p. D. per tad liko (1114,25 — 485,88, lieka 628,37) 628,37 markei.

Situos pinigus p. Daumantas paliko mano globoje, galutinai apie juos nenutaręs. Nežinau ar p. D. suspės atsiliępti lig susivažiavimo.

Tarp kitko neišrišta kas bus su Parodos parašymu p. Daumanto užmanytu („Vien. Liet.“ 1904 m. nr. 13). Jeigu ir nebutų parašyta susivažiavimui, tai visgi galiu užtikrinti kad jau nebebus dedamas iš rankų pradėtas darbas, apie viską tuojuo parašysime.

Manau, kad užbaigus šią atskaitą įgysiu tiek išsitikėjimo, kad apie greitą užbaigimą to, kas dar liko nebus abejojimo. Gal but kad šale kitų kliučių kurias gerai suprasti tegalima tik arčiaus prisiziūrėjus, arba per ilgus rašinėjimus, daugiausiai atsiliępti tas, kad buvo misliujama nereikšiant daiktų siųsti Amerikon, bet po neilgiausio laiko busią galima nugabenti juos į Vilnių.

Galėčiau siųsti tuojuos daiktus, tik abejoju ar bus gerai siųsti ant to adreso, kurį man padavė SLA. Centro Komitetas pirmutiniam savo laiške kurį gavau 31, I, 50, m. Perėjus teip ilgam laikui galėjo daug kas persimainyti Vėlesniuose laiškuose adreso minėta nebuva. Gavus žinią tuojuos daiktus išsiųsiu.

Su guodone

M. Saunus.

Surašas visų aukų Paryžiaus Parodai 1900 m. atsiųstų į Prusus.

„Ukininkas“ 1899 m. nr. 8. M. Juriuinkas 2 r., Kalmietis 1 r.

„Ukininkas“ 1899 m. nr. 9. Nuo D 3 r., EE 3, T 2, K 1, P 50 kap., L O 3, A V 2,50 r., P.O. iš T¹) 2 r., H (per Daumantą M. Z.) 5 r.

„Ukininko“ 1899 nr. 10. (Ila surinko¹) 5 r. Nuo P. N. 50r.

„Varpas“ 1899 nr. 3. Redakcija Varpo³) 5 r., Vincas Karsas³) 2 r.

„Varpas“ 1899 nr. 4. Bevardis 6, P. P. Tilziškis 1, Chronopolitanus 50 kap.

„Varpas“ 1899 nr. 5.

H. Bukowski, Stokholm (46 30 r.) — 100 mark., II H H 16 r. Šauliečio 6 r.

„Varpas“ 1899 nr. 6.

Smarkus Paukštis¹) 3 mk., Juozapas Tiesonoris 3 m., Tr Čianebesas 2 m., Šermukšnis 2m. On B 5r., M girin 3,50, J B 1,50, Tautietis 8, J S 1,

P A:s 1, Žiburėlis 5, Msk-čiai 30 r., N lys 7 r.

Viso rb. 173,50. mk. 110. Viršminėtos aukos su keletu išėmimų apie kurias bus žemiau paaiškinta buvo atsiųstos adresu p. Lapino. Vėliaus buvo viskas siunčiama vardu p. Saunus.

„Varpas“ 1900 nr. 2.⁵) P L St 30 r., Dr J A 5 r, D 3, Sakalas padangių 50 k., D 1r., Juodelis Juozas 5, Šviedrys Antanas 1, D S.tu 10, „Tev. Sargo“ redakcija 90, Iš Kano 5r.

„Varpo“ 1900 nr. 4. Burelis visokių 10, Kijunas 8, „Tev. Sargo“ red. 10r, A. B. Zigmantas 5,74 m.

„Varpas“ 1900 nr. 7. Dr. K 1r., Padaugno 1, Lie tuvaitės nemokančios liet. 1, Senmergės 50 k., A. Kedis 3 m., St. M. 10 r., J. M. 10, Bl iš Gr 4, „Tev. Sar.“ red. 24, „Tev. Sar.“ red. 6, Zukas 4 m.

„Varpas“ 1900 nr. 9 ir nr 7. ir „Ukininkas“ 1900 nr 7. Iš Transvaliaus 4 svarai 18 šil. (98 m.) Zukas 1 dol. (4 m.) Aukos iš Prusų Lietuvos 9,05 m.

„Varpas“ 1900 m. nr 11. „Tev. Sar.“ redakcija 20r., Kunigas N 2 r.

Sykiu mk 233,79. rb. 431,50 Skaitant mark. viso aukų įplaukė 1168,09

Pinigai gauti iš kitų kasų.

„Varpas“ 1900 nr 2.¹ Iš Zueriko kasos 1-mą syk 280,54fr. (226 m.) 2 r² syk 120fr. (96,38 m.)

„Varpas“ 1900 nr 9. Dobkeyčius (skola) 45,12 fr. (Šita skaitlinė buvo neaiški. R) (40, 10 m.) Amerikos Parodos Komitetas atsiuntė knygininkei 49,68 mk.

Sykiu 412,16 mk.

N e g a r s i n t a. Už daiktus parduotus Prusuose gauta iki 7, II—03 m. 133,71 mk. Už daiktus parduotus po 7, II—03 iki 9, II, 1903 m. 17,56 mk.

Sykiu mk. 151,27. Iš viso mk. 563,43.

Išleidimai.

„Varpas“ 1899 nr 6. Išleidimai knygininkės 5,05 m. „Varpas“ 1900 nr 9. Atskaita parodos Knygininkės 275,93 mk.

N e g a r s i n t a. p. Delegatui už nutraukimą paveikslų nepriskaitytų atskaitoje „Vien. Lietuvninkų“ 1901 nr 35, punktas 16, primokėta dar 11 fr. ir 16 fr. (27 fr.) (markėms 21, 60.) Smulkūs išleidimai (laiškai) nuo 21, II—30 iki 8, V—07 12,90. Iš viso markių 315,48. Įplaukė mūsų kason viršaus markių 247,95.

Įplaukimai iš kitų šaltinių paskutiniame laike.

Pelnas už parduotas korteles 13,15 m. Už parduotas knygas įplaukė 92,60 mk. Nuošimčiai už padėtus bankoje pinigus 155,60 mk. Nuošimčiai už 628,37 mk. pavestus p. Daumantui 49,90 mk.

Sykiu 311,25 mk. Pinigai da neatsiimti p. Daumanto 628,37 mk.

Mano globoje yra markių 2355,66. 3, V—07 M. Saunus.

Knygu Apyskaita.

Priėmian parduotumui ir išdalinimui 1899 1903 m. Pasakojimai apie veikalus lietuvių tautos senovėje 453 eg. Istoriski pritikimai iš ukininkų gyvenimo 1500 eg. Statistika visų lietuviškų knygų išleistų iki 1900 m. 370 eg. Statistika knygų išleistų Amerikoje iki 1600 m. 24 eg. Katalogas knygų su gotiškėmis litaroms 160 eg. Prancuziškas Katalogas 572 eg. Miluko Albumas I, II, III dalis 10 eg. Parodos Albumas 230 eg.

Dovanai išduota.

Pasakojimai apie veik. liet. tautos 20 eg. Istoriski paitikimai iš ukin. gyvenimo 58 eg. Statistika visų lietuviškų knygų 2 eg. Katalogas vokiš. litaroms 5 eg. Prancuziškas ka

talogas 8 eg. Miluko Albumo 3 eg. Parodos Albumo 22 eg.

Parduota.

Pasakojimai apie veikalus liet. taut. 183 eg. Istoriski pritikimai 15 eg. Statistika visų liet. knygų 30 eg. Kataliogas knygų vok. litaroms 10 eg. Prancuziškas katalogas 5 eg.

Suskaitytos likusios knygos 1 d. geguž. 1907 m.

Pasakojimai apie veikalus liet. tautos 230 eg. Istoriski pritikimai iš ukin. gyv. 1427 eg. Statistika visų liet. knygų 338 eg. Statistika Amerikoje išleistų knygų 24 eg. Prancuziškas katalogas 572 eg. Miliuko Albumas I, II, III dalis 7 eg. Parodos Albumas 208 eg. Katalogas knygų vok. lit. 145 eg.

Dvi knygos, Pasakojimai apie veikalus lietuvių tautos senovėje ir Istoriski pritikimai iš ukininkų gyvenimo Lietuvoje, yra paaukautos parodos naudai. Apie tai garsinta viešai „Ukininke“ 1899 nr 5. Ten pasakyta tarp kitko kad tą dovaną 500 Pasakojimai ir 10000 Istoriski pritikimai, suteikė knygų autorius p. K. Kauniškis ir atsiuntė jas į „Ukininke“ redakciją. Nebuvau dar tuomet prie „Varpo“ ir „Uk.“ ir nežinau kaip tas apskelbimas patilpo, nors knygos nebuvo dar gautos. Man tepasisėkė jas išgauti iš tos vietos kur buvo jos paliktos autoriaus tiktai 22, IX, 1901 m. Gavau ne tokį skaitlių kaip parašyta „Ukininke“, bet tik tokį kaip pridaviau viršui; vienu mažiau, kitų daugiau.

8. V. 07. M. Saunus.

1, 2, 3) Tų pinigų p. J. Lapinas sakės negavęs. Tvarkos aukų siuntime iš paadžios nebuvo, per tai sunku sužinoti. Apie tas aukas apgarsinta „Varpe“ 1901 m. nr. 8, p 95, kad žinan tiejie atsišauktų, bet niekas

neatsišaukė. Galų gale priėmėm kad nesusipratimas atsirado per „Varpo“ ir „Ukininke“ redaktorių Vincą Kapsą ir nusprendėm tuos pinigus išviso 12 rublių arba 25,92 m., paimti iš pinigų pasilikusių po jo myrio „Varpo“ ir „Ukininke“ redakcijoje nž parduotas kompozicijas ir atidėti Parodos kason. Teipgi atiduota iš to paties šaltinio už auką P. O. iš T. 2 rub. (4.33 m.), kuri jau buvo pirmiau priškaityta prie Parodos pinigų tik kitų uždėta.

1) Kadangi mirus Vincui Kapsui turėjome bent kaip nors pataisyti netvarką siuntime aukų, perduodant kitam kasieriui kasą, tai jau tuomet „Varpe“ 1899 nr. 6 sutraukėme visas aukas kurias sakės priėmęs p. Lapinas. Per tad tame sutraukime patilpo dalis aukų, kurios buvo garsinamos pirmiau be jokiu parašų „Varpe“ ir „Ukininke“. Lig šiam laikui suradome visas aukas kur ir kaip garsintas, todėl norėdami padaryti pilną surašą aukų, pradėjome jas rašyt nuo pradžios jų garsinimo paeiliui ir rađę apgarsintas nr. 6 „Varpe“ 1899 m. augščiaus, mēs jas ten paėmėm ir „Varpe“ apleidžiam.

2) Praleisti tie pinigai kurie atsiųsti arba perimti iš kitų kasų. Apie juos kitoje vietoje.

Aukos kankintiniams.

Gauta nuo J. Skritulsko Susiv. L. A. kasieriaus aukų \$139,61 Kankintiniams, iš Tautiškių centų per XXII S. L. A. seimą \$100.00, ir prisiųstų aukų su linkėjimais per XXII seimą \$39,61.

No. 27 „V. L.“ buvo 17,19. viso \$156,80.

Siadien.

Lietuvos veidas krauju apšlakstytas;
Priešų piktųjų kardais subadytas.

Nemunas plaukia pakalnėn linguodams;
Neša mūs opas sykiu padėjuodams.

Sunki gadynė dabar Lietuvoje;
Jos vaikai stena, su priešais kovoja.

Laisvės nuo amžių toj šaly nebuvo;
Ar jos sulauksi, o brangi Lietuva?!

Šliburis.

Verpejos mirtis.

Pakriaušėj sulužus stubelė, —
Apleista, menkai žinoma;
Ten menkų skudurių lovele,
Joj kudikis marinama.

„Marikė serga“ broliuks sako.
Karštligės žiaurios pagauta;
Lyg pamints kvietkelis ant tako
Mėtosi skausmų pajimta.

Aštunti jai tėra meteliai.
Pabrūke verpė ji gijas.
Pakliuvo nabagės piršteliai
Į godžias velenų rieves.

„Mama, klausyk tu į švilpynę, —
Bijau darban pasivėluot!..“
Klajoja akis nus'kankinę,
Ir vėl užsimerkia dėjuot.

„Žiurėk, tas tekinyš prie lango:
Koks dydis! Žiurėk, sukas jis!..
Mamyte, man rankos pavargo —
Nebeisiu aš šiandien suvis!..“

Nupirk man, mamyte, tą lelę,
Anądien ką lange mačiau...
Ar bus danguj grazi pievelė,
Kur ašen pasibovyčiau?..

Žiurėk, kaip špules sparčiai šoka!
Greičiau! Ai, ai — mano galva!..
Ponul, aš greičiau nebemoku, —
Ne, tai nemano čia gija!..

Ak, Dieve, pirštai man pakliuvo, —
Sustokit! Sukit tekinius!
Mama, štai asla jau pasruvo —
Atimkit manę, nes užmuš!..”

* * *

Čion mirties angels pagailejo,
Padvelkė vargužei vėsiai;
Sirdį karštą dasilytėjo
Ir nuramino amžinai...

Audrupats.

Delko unijos mėnesinės reikalingos.

Jeigu jos nėra mokamos, unija negal gyvuoti.

Mūsų vienuoliai, dirbanti anglių kasyklose, ne visados taip buvo užsiganėdinę iš darbo sąlygų ir uždarbių, kaip jie dabar yra. Daugelis dar ir dabar ir geresnės mokesčių ir trumpesnių darbo valandų, ir mums rodosi, kad jie privalytų gauti vieną ir kitą. Bet darbininkai, kurie keletas metų atgal uždirdavo daug mažiau, ne kaip jie dabar uždirda, turėjo didelę priežastį būti neužganėdintais anų laikų nedarbiais ir daugeliu kitų dalykų.

Vienok jei unija jiems būtų neprigelbėjus, jie turėtų da ir šandie tuos pačius uždarbius.

Jie patys nieko nebutų padarę. Kiekvienas darbininkas, kuris skudėsi ant „bosų“, buvo paaujūjęs, kad jį pavarys nuo darbo, ir taip jie kentėjo neįskurdami, kol neasirado unija, kuri juos išgelbėjo.

Viena pažymi pasekmė mūsų vienuoliams apleidusiems kietosios anglies unija, yra ta, kad juos pamažu pradeda niekinti ir skriausti bosai ir formonai. Tie žmonės zinodami, kad kas nepriguli prie unijos tai negali prie jos nė šauktis nors su juom ir blogiausiai bosai apseity, pasinaudoja iš to tukstančiai būtų labai nesmagių mainieriams.

Mūsų tikimės, kad kelias ateinančias savaites mūsų vienuoliai, kietosios anglies mainieriai vėl jims skaitlingai atgal rašytis į uniją. Daugelis iš jų išstojo iš jos pernai, arba kad nereiktų mokėti į ją mėnesinių.

Vienok dabar unijos vyrai nutarė duoti mažumą laiko, kad jie užsimokėtų ir grįžtų prie unijos, o jeigu jie to nedarys, tai prigulinti prie unijos neapsijims su jais dirbti.

Jei ši planą gerai išpildytų,

tai daugelis tautiečių netektų darbo. Daugelis unijos mainierių turi pasisamdę neprigulinti prie unijos leberį, ir jei tas leberys negrįš prie unijos, jis gali netekti darbo. Daugelis unijos leberių dirba prie neprigulincijų prie unijos mainierių. Tie vėl jei neprisirąšys prie unijos, gali likti be bėlerių.

Dar beto, kiekvienas delegatas, kuris buvo ant konvencijos, Wilkes Barre, prizadėjo sugryžęs namon stengtie atsakančiai suorganizuot mainierius savo distrikte ir įtraukti į uniją kiekvioną angliakasyklų darbininką, kurį tik galės.

Kaip mūsų jau daug sykių parodėmė, kad nėra geresnio apsisergėjimo mus vienuoliams, dirbantiems angliakasyklose, kaip prigulėjimas prie unijos. Jie negali rasti jokios kitos organizacijos, kuri nors arti tiek naudų jiems padarytų. Tas pasirodė praėityje ir tas pasirodys ateinančiam laike, jei tik unija bus atsakančiai priremiama.

Mūsų meldžiame jų, jų pašių naudai, dabar pradėti remti uniją, ne biskį daugiau uevilkinant. Jie laikė apleidę uniją gana ilgą laiką. Jeigu jie ir toliau taip darys, jie pamatys, kad unija neteks pajėgos šelpti juos ir kad tas laikas ateis, jie teipgi atsiziūrės, kad aperatoriai stengsis numazinti jų mokesčių, blogai su jais apie, susiaurys jų liuosybę ir visokiais budais spans ir engs juos.

Nauji raštai.

„Apie Rukimą. Keli žodžiai norintiems suprasti teisybę.“ Vertė P. B. Chicago, Ill. Turtu ir spauda „Kataliko“. 1907. Pust. 23.

Atitaisymas klaidų.

Praėjusiame „V. L.“ numery, apgarsinime „Reikalingas kriaučius“ neaiškus susistatė adrisas; turi but „St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.“

Pajieszkėjimai.

Pajieskau savo brolio Juozo Senkaus ir švogerio Antano Jankauksos, Kaimo Dambavo (buda), parapijos Skriaudžių. Pirmiau jie gyveno Ansonijoje, o dabar nežinau kur jie gyvena, brolis 9 metai kaip Amerikoje, o švogeri 13 metų. Meldžiu duot žinią ant šio adreso:

Jonas Senkus
P. O. Box 634, Minersville, Pa.

Pajieskau Jurgio Pličiuvoječio. Kauno gubernijos, Ruseinių pavieto, Jurbarko parapijos; Girdžių kaimo; ketvirtus metus Amerikoje gyvena Wilkes Barre, Pa., o dabar nežinau kur. Jis pats, ar kas kitas tegul duoda žinią ant šio adreso.

Juozas Petravičia
26 Moores st.
Wilkes-Barre, Pa.

Pajieskau savo tikro brolio, Kastanto Kenėsio 28 metų senumo, Kauno gubernijos, Panevėžio pavieto, Vabalniukų parapijos, sodžiaus Lebeniškių.

Jis pats, ar kas kitas duokite žinią ant šio adreso:

Mat. Kenas
Box 203
Westville, Ill.

Bučernia ant pardavimo.

Visai už pigia preke parduodu, iš priežasties, kad važiuoju į seną kraują. Adresas toks:

P. Menkevičius,
139 North 6 str. 1
Brooklyn, N. Y.

„Dziennik Ludowy“

vienatinis lenkų darbininkų dienrašis, prekinoja metams 3 dol., pusei metų 1,50. Adresuok: 627 Milwaukee ave. Chicago, Ill.

In 7 dienas per marias

Parduoda Latvakortes, siūnėtu plaukus ir daiktus, visais dalia svieto. Parduoda Laidrodėlius, lenctugėlius, Ziedus masinėms gramatoms drukuot \$1 iki \$100.

G. J. JESZMANT,
171 N. Main st. PITTSTON, PA.

Pigiai.

Ant pardavimo 50 egzempliorių knygų visokio skyriaus: istoriškų, dainų, pasakų ir tt. Puikiai apdarytos. Priežastis pardavimo keliauju į Lietuvą. Dasižinonit ant šio adriso:

M. Alianskas
432 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Išrištas klausymas.

Vienas iš vadovaujančių laikraščių uždavė išrišimui savo skaitytojų klausymą: „Koks yra pasekmės pamatas? Tarp šimtų atsakymų, sekantis išsaimėjo prekę: „Pilnumas, supratimas, tvirtumas ir sveikata“. Tas išrodo išrišantis gana teisingai klausymą vienok daugumas atsiliepia, jog ne mūsų galėj užlaikyti visada atsakančią sveikatą, bet gi teip atsakanti, matomai užsimiršta, jog Trinerio Amerikoniskas Elixiras Karčiojo Vyno, jeigu laiku naudojamas, užlaiko jų sveikatą ir pajėgas. Jis yra visiškai nebutinas tiems, kurie sunaudoja savo visas fiziškas pajėgas ir protišką energiją vertelgystei bei kokiam kitokiam užsiėmimui. Jus visada patėmijate jog jūsų gromuliojimo sistema sugenda, susinaikina pirmiausiai, o su tuom gveitai susinaikina ir jūsų viso kuno pajėgumas. Užlaikymui gromuliojimo o su juomi ir viso kuno, sveikatoj ir atsakančiame veikime, nėra geresnių gyduolių kaip Trinerio Amerikoniskas Elixiras Karčiojo Vyno. Jis sudrutina gromuliojimo organų raumenis ir suteikia kunui lygsvarybę, kas duoda harmunišką veikimą visų organų. Naudok ji visokiuose neveikumuose tavo skilvio ir vidurių. Gaunamas aptiekose

Jos. Triner,
799 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

GRAMATIKA

angliškos kalbos.

su ištariu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, kaip tai: *beast* (byst) *žvėris*; *eight* (oit) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.

174 psl., su prisiuntimu - \$1.25.

Naujas Budas

išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti, be pagalbos mokintojus, 24 psl., su prisiuntimu 10 ct.

Pinigų reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

Vaikų Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokintojo. 220 abrozėl ai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Pust. 64. Su prisiuntimu 15c.

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62 New York City.

NAUJOS KNYGOS

gaunamos „Vienybės Lietuvininkų“ Redakcijoje.

Revoliucijos Dainos	10c
Vasaros Rytas	3c
Socijalistai ir Masonai	5c
Ar gali rinkti žmonės sau kunigus 10	
Papasakojimas iš Prancuzų revolucijos	12c
Kaip kunigas virto social-demokratu	7c
Vaina arba karė	5c